

և թէ չըջակայ զիւրերն բնական ունեցած գէնքերը նահանգական կառավարութեանը պիտի յանձնուին:

Հրդեհի ժամանակ 300 վառվող կրակները իսպառ կողոպտել են լեցին, որ շատ աղքատ մարդիկ այժմ կատարել կարողութեան ահեղ եղած են, և շատ հարուստներ, բոլորովին չքաւոր դրութեան են մընացել, իրողութիւնը վայելում է որ այս պիտի հանգամանքում կարողութիւնը չարափել են:

Կարսում այժմ խան օտարական ժողովուրդ է գտնվում, զանազան կողմերից, առևտրական կամ ծառայական գործերով եկած, որով մեծ թանգութիւն է տիրում. աւերի փառք 1 ու 60 կոպ. հազիւ թէ կարելի է գտնել, այն ինչ անցեալ տարիներում 30—35 կոպ. էր ծախվում, այսպէս թանգ են և բոլոր անհրաժեշտ պիտոյքները:

Կար. Յովհաննանեանց:

Ք Ա Ղ Ա Ք Ա Կ Ա Ն

Վերջին հեռագիրները շատ անհշտ են և ոչ մի նշանաւոր քաղաքական լուր չեն հաղորդում. կարծես մի տեսակ թմրութեան մէջ է ընկել քաղաքականութիւնը: Մինչև անգամ այն լուրերը, որոնք բերան են զանազան նախարարութեանց ոչ մի նշանաւոր յօդուած թէ քաղաքագիտութեան ներկայ գործունէութեան և ոչ էլ ապագայի համար չեն հրատարակում, ամենքն էլ պարզապէս են կամ անցեալի բացատրութեամբ և կամ հաշուետուութեամբ անցեալ գործողութեանց, իսկ ներկայի և ապագայի վերաբերութեամբ լուրեր չեն թափառում:

Կարծես ամենքն էլ սպասում են մի բանի, այլ թէ ինչ է այդ սպասելը, դա ապագան միայն պիտի բանայ և մի քանի ընտրանքներն զուցէ նա յայտնի լինի: Խաղաղութիւնը միշտ փոթորիկ նշան է: Քաղաքագիտութիւնը կարծես զգում է, որ դեսպանաժողովը իսկապէս հիմանց վերայ է դրել իւր որոշումները, քանի որ նա բնաւ նրանց ոյժ չէ տուել: Վերջին լուրը ընդհանուր գործութեամբ իրադրոճել տալով նրանց: Կիսապանդխտութիւնը կարծես, բերելի ժողովով ոչ թէ կամեցել է վերջ դնել պատերազմներին և իւր առիթն ընդհանուր այլ միայն ընդհանուր դեմադրարարման անկը, որպէս զի ամենքն էլ փոքր ինչ շուք քաշեն և հանգստանան. աւերի կաղորոված ուժով սկսելու համար պատերազմը և շարունակելու այն ցիւրապան թուլութիւնը և անկումը:

Եթէ դեսպանաժողովը վճիռներն այսպիսի նպատակ չունենին — հապա ինչու համար ժողովը չարագործեց իւր որոշումներն իրադրոճումն ընդհանուր արդիւններով: Ո՞րք գոհ մնացին ժողովը որոշումներով: Բանիսցիւր ու չհրդեհվողից, Յոնիք, Սերբք, Ռուսներն, Տաճկաստանն ու Ռուսաստանը, թէ Տաճկաստանի այլ բրիտանիկ ազգերն — և ոչ որ. որովհետև ոչ մէկն իւր նպատակին լնայէս չհասաւ, և ո՞վ պէտք է դժգոհ մնայ, եթէ ժողովը վճիռներն անկատար մնալով առիթ դառնան նոր խռովութեանց. կարծում ենք, որ ոչ որ: Ներկայի էլ կարծես նոյն վիճակն է կրում, ինչ վիճակն մէջ էր պատերազմից առաջ եղած ժամանակամիջոցը: Ոչ որք է չհասաւ ու խաղաղութեան հաստատութեան և երկարատևութեան. միայն ոչ որք էլ չէ կամեում պատերազմի սկզբնաւորութիւնը և պատասխանատուութիւնն իւր վերայ առնուլ: Կիսապանդխտութիւնը որոշմանց դեռ ևս շատ անհշտ մասք կատարվել է այն ևս ստիպմամբ և թերի կեղծով: Իրաւ է բաժնումի հարցն էլ վճռվելու, որ համարվում էր ապա-

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

Հեռագիրը հաղորդեց, որ 26-ին արդէն Ռուսները յանձնված է Ռուսաց և Տաճկի զորքերը հեռացել են այնտեղից:

Խմբագրութիւնս չորհրդակցութեամբ ստացաւ Վաշինգտոնի և Հայքների աշխարհում լուրերը Մանիֆեստի մասին: Մանիֆեստը գրեթէ 65 կողմ իսկ երկրորդին 1 ու 50 քերական էլ նոր աշխատութիւնը են նշանաւոր մեր հայ զորքերի և ուսուցիչների համար: Անտարակայ, զարգացան զորքին ծառայել ցանկացողները առաւելապէս մասնագէտները կգնահատեն ըստ արժանւոյն այդ երկրորդութիւնը, մանրամասնաբար քննելով նորանց:

Ստացվեցան վերջապէս Արաբաւ ամառգրի յունիսի և յունիսի համարներն մի տեսքում և օգոստոս ու սեպտեմբերին էլ նոյնպէս շէտք է ստացվին մի տեսքով, ծանր և ստիպողական պատճառներով: Կարծում ենք, որ շատ լաւ կլինէր եթէ այդ ծանր և ստիպողական պատճառները հարկադրէին բոլոր համարներն Արաբաւ մի տեսքում հրատարակել:

Էրզրումից օգոստոսի 20-ին հեռագրում են Դուռնի Վաշինգտոնի Հայերի մէջ դարձած զարկականութեան հարցը, որ աւելի զօրանում է Ռուս զորքերի այս քաղաքը թողնելով, ստիպեց այս տեղի Հայ արքեպիսկոպոսին հաստատուն միջոցներ ի գործ դնելու, որ զարկականութեան առաջն առնելով: Այսօր Էրզրումի Հայոց ազգային ժողովի նախագահը Կ. Պոլսի Ներսէս պատրիարքին ուղարկեց հեռագիր, որոյ բովանդակութիւնը հետեւեալն է.

«Էրզրումի և միջակայ հովտի Հայ բնակիչները, աչքի առաջ ունենալով ապագայի վրա ապաստանում են զազդելու այստեղից: Մենք ամեն միջոց գործ ենք դնում այս զազդականութեան առաջն առնելու համար: Մի քանի պատուաւոր անձինք արքեպիսկոպոսին հետ միասին չըլուծ են գիւղերն, և յորդորում գիւղացւոյց ձեռք վեր առնել այդ ցանկութիւնից: Բայց չունենք ոչ մի երաշխաւորութիւն, որ նոսր կհանձն չուտով ապահոված կ լինի, ուստի և մենք յուսահատ ենք մեր նպատակին հասնելու կարելիութեան վերաբերութեամբ: Խնդրում ենք ցոյց տալ մեզ անշուշտ շուտով յընթաց երկու կամ երեք օրուան — մի օր և է միջոց, որ մեր ներկայումս առաջնորդէր. ապա թէ ոչ բոլոր ծագելիք իշուառութեանց համար պատասխանատուութիւնը կընկնի պատրիարքի վերայ:

Ամսուս 17-ին Աղբաւանդարայի Աղին գիւղում կարկառաւորաւ անձրիւ ժամանակ, կայծակը հարուածեց մի երեսօտարի, որ գիւղից

ոչ հեռու խառի տակ իրան անձրիկի պահած էր, որից և մահացաւ նա:

Պ. Նազարեանցը իւր Նախապաշարմունքի առաջին հատորի յառաջաբանի երրորդ երեսի 21-րդ տողում խնդրում է ուղղել հետեւեալ սխալը:

Պէտք է լինի. «կամ որ և է պահպան շան գիւղերային ունեցքը, կան մ ս ար գ ի ո ս տ ա յ նը, որ եթէ տեսնում են գիւղերը, յուսոյ նշան է...»:

Խմբագրութիւնս ստացաւ պ. Յ. Նազարեանցից նորա Վախապաշարմունքի աշխատասիրութեան I հատոր և Պոլսի միջոցով իրաւունք գութիւնը երկու արարուածով, թարգմանութիւն երկուսն էլ ծախվում են 2. Գործըրանցի կովկասեան Գրախանութիւն: Առաջին գրքն է 50 կ. իսկ երկրորդին 20:

Լոյս տեսաւ Թուրքանիստի խնդիրների ժողովածու. գրաւոր վարձութիւն տարրական ուսումնարանների համար. աչխ. Բ. Միլլիմանեանց, գրքն է 12 կոպ.:

Ի մ բ ա գ ի ր Պ. ՍԻՄԵՆՏԵԱՆԵՆ
Հ բ ա տ ա ր ա կ ի չ Հ. ԷՆՖԻԱՆՆԱՆԵՆ

Յ Ե Յ Տ Ե Ր Ե Ր Ո Ւ Թ Ի Ի Ն

Մ Ա Ն Կ Ա Կ Ա Ն Պ Ա Ր Տ Է Ձ Ն
ԵՒ
Ն Ա Խ Ա Կ Ր Թ Ա Ր Ա Ն Ը

(Վերլիստիստիկ փողոց, տուն իշխան Ն. Ամատունայ)

բացվում են ընդունելութեան համար սեպտեմբերի 1-ին, իսկ պարապմունքները կ'սկսուին նոյն ամսի 4-ին:

1. Մանկական պարտէզն ընդունվում են տղայք և օրիորդներ 5-ից մինչև 7-ը տարեկան հասակը:
2. Վարձը տարեկան է՝ տարին 30 ուսման վարձ և 3 ուսման վարձ պիտոյից համար: Վարձը պէտք է հատուցանել երեք անգամ: Մինչև սեպտեմբերի 20-ն և յոսուարի 20-ը վարձը հատուցանողները Մանկական Պարտիզի դուրս եկած են համարվում և նորից կարող են մտնել իւրեանց ապաւիլը հատուցանելուց յետոյ:
3. Գումարներն մտնողները վճարում են 15 ուսման վարձ և 2 ուսման վարձ պիտոյից համար: Երկրորդ կիսամյայ վարձը մինչև յոսուարի 20-ը հատուցանողներն և Մանկական Պարտիզից դուրս եկած համարվածները կարող են նորից մտնել միայն 15 ուսման վարձ և 2 ուսման վարձ պիտոյից համար հատուցանելուց յետոյ, որպէս և յոսուարին մտնողները:
4. Մանկական Պարտիզում երկուսից աւելի երեխաներ ունեցող մուղը վճարում են տարին 30 ուսման, երկրորդի համար 25 ուսման և երրորդի համար 20 ուսման: Եթէ առաջին համար 15 ուսման, երկրորդի համար 12 ուսման, երրորդի համար 10 ուսման: Իսկ ուսումնական պիտոյից համար իւրաքանչիւր երեխայից առնվում է 3 ուսման, եթէ երեխայը մտել են տարուայ առաջին կիսում և 2 ուսման, եթէ նորա մտել են տարուայ երկրորդ կիսում:
5. Մանկական Պարտիզում պարապմունքը սկսվում են առաւօտեան ժամը 10-ին և յաւուսակում են մինչև ժամը 2-ը զինի կիսում:
6. Մանկական Պարտիզում պարապմունքը և աշակերտութեան Մանկական Պարտիզում կը լինի մի ձրի՝ չքաւոր մուղը երեխաներից, առաջին խորութեան ազգային և սեփական:
7. Նախաընթացներն ընդունվում են երեխայք 8-ից մինչև 11 տարեկան հասակը:
8. Նախաընթացներն ունի երեք բաժանմունք:

Կարեւոր բնական գիտութեանց Ա. Նահապետեանց

9. Նախաընթացներն ընդունվում են ևս առաւօտեան ժամը 10-ին, իսկ յաւուսակում են մինչև ժամը 2-ը զինի կիսում:
10. Կհրաւիրվին կրօնաւարներն և այլ դասաւորութեանց միայն այն դէպքում, եթէ ամեն մի դասաւորութիւնից Նախաընթացներում կլինին ոչ պակաս քան 5 աշակերտ և աշակերտութեան կարելի կլինի հրաւիրել այլ դասաւորութեանց կրօնաւարներն և պակաս ունկիւրներն համար, առաւելին վարձով, մասնաւոր համաձայնութեամբ:
11. Կհրաւիրվին նաև ուսուցիչ վրաց լեզուի, եթէ այդ լեզուն ուսանել ցանկացողաց թիւը կլինի ոչ պակաս 10-ից: Կարելի կլինի հրաւիրել վրաց լեզուի ուսուցիչ և պակաս ունկիւրներն համար, առաւելին վարձով, մասնաւոր համաձայնութեամբ:
12. Վարձը տարեկան է՝ տարին 60 ուսման վարձ և 8 ուսման վարձ պիտոյից համար: Երեքը (գրքերի, տետրերի, զրկնների, մատիտների քանոնների, քարտատետրերի, քարտիկների կայն), վարձը հատուցանելու է երկու անգամ՝ 38 ուսման մինչև յոսուարի 20-ն և յոսուարի 20-ը վարձը հատուցանողները համարվում են Նախաընթացներից դուրս եկած և կարող են նորից մտնել միայն իւրեանց ապաւիլը հատուցանելուց յետոյ:
13. Գումարներն մտնողները վճարում են 30 ուսման վարձ և 6 ուսման վարձ պիտոյից համար: Երկրորդ կիսամյայ վարձը մինչև յոսուարի 20-ն հատուցանողներն

14. Նախաընթացները դուրս եկած համարվածները կարող են նորից մտնել՝ 30 ուսման վարձ և 6 ուսման վարձ պիտոյից համար վճարելուց յետոյ, որպէս և յոսուարին մտնողները:
15. Նախաընթացներում երկուսից աւելի երեխաներ ունեցող մուղը վճարում են տարին 30 ուսման, երկրորդի համար 25 ուսման և երրորդի համար 20 ուսման: Եթէ առաջին համար 15 ուսման, երկրորդի համար 12 ուսման, երրորդի համար 10 ուսման: Իսկ ուսումնական պիտոյից համար իւրաքանչիւր երեխայից 8 ուսման, եթէ երեխայը մտել են տարուայ առաւելին կիսում և 6 ուսման, եթէ նորա մտել են տարուայ երկրորդ կիսում:
16. Նախաընթացներում ուսումը սկսվում է առաւօտեան 9 ժամին և յաւուսակում է մինչև ժամը 2-ը զինի կիսում:
17. Մանկական Պարտիզում պարապմունքը և աշակերտութեան Մանկական Պարտիզում կը լինի մի ձրի՝ չքաւոր մուղը երեխաներից, առաջին խորութեան ազգային և սեփական:
18. Մանկական Պարտիզում պարապմունքը և աշակերտութեան Մանկական Պարտիզում կը լինի մի ձրի՝ չքաւոր մուղը երեխաներից, առաջին խորութեան ազգային և սեփական:
19. Մանկական Պարտիզում պարապմունքը և աշակերտութեան Մանկական Պարտիզում կը լինի մի ձրի՝ չքաւոր մուղը երեխաներից, առաջին խորութեան ազգային և սեփական:
20. Մանկական Պարտիզում պարապմունքը և աշակերտութեան Մանկական Պարտիզում կը լինի մի ձրի՝ չքաւոր մուղը երեխաներից, առաջին խորութեան ազգային և սեփական: